

Miért lett oly drága Magyarországon a bőr?

Jajgatunk, rimánkodunk, hogy milyen drága a bőr, milyen horribilis pénzbe kerül egy pár cipő, de az okát nem kutatjuk és ha megvan az ok akkor nem tudunk valami helyes utat megjelölni, mely kivetne bennünket ebből a rettentő helyzetből.

A jajgatás és siránkozástól még nem szakadt meg a dobhártyám. Gondolokdani tudok még. Visszaemlékezem Újvidék régi timáripárára. Országaszóló ipar virágzott itt. A kormány is nagyon pártolta. Hivatalos jelentés sürgette ennek az iparnak itteni fölkarolását. Nagyszerű, elsőrangú gépeket kapott Helleisz Miklos újvidéki timármester, ki hatalmasan fölrendítette ezen iparágat. Az újvidéki timáripárt a messze külföld is megbecsülte. Megnéztem az újvidéki bőrgyárat. Szomorú állapotokat láttam a Helleisz féle gyárban. Két öreg munkás totyog abban, ott ahol azelőtt 30—40 timárlegény szorgalmaskodott.

Ez volna azonban a legkisebb baj. Mert ha Helleisz elegendő feldolgozó anyagot kapna, akkor kaphatna munkarészt is.

Tehát a fő oka a bőr drágaságának az, hogy a nyers bőrt nem adják ki a mi timárijainknak, hanem Bécsbe viszik és onnan kerül vissza a budapesti „Korona” központba és csak onnan kaphatják a mi timárijaink.

Hát természetesen így aztán megdrágul a bőr.

Ezen segíteni kell. De nem jajgatással, hanem miután én rámutattam, hogy hol rejlik a bőr árdrágulásának az oka, tegyék most már lehetővé az illetékes faktorok, hogy ezen bajok hamarosan orvosoltassanak.

Még pedig úgy, hogy az Újvidéken összegyűlemlött rettentő mennyiségű nyers bőrt ne Bécsbe hanem Budapestre szállítsák, ha már Újvidéken nem maradhat.

Mennyivel olcsóbban kaphatnának cipészeink bőrt és akkor nem kellene az összes ingóságunkat kiadni, hogy annak az áráért egypár cipőt vehessünk.

Jajgatással, lámentálással soha nem segítettünk, de igenis azzal, ha az orvosságot megtaláltuk és helyesen alkalmazzuk.

Ne vételessék szerénytelenségnek, ha magamnak tulajdonítom az érdemet, hogy

én voltam olyan szerencsés, ki megtaláltam a bőrdrágulás, de helyesebben mondva a bőrdrágítás okát.

Az illetékes tényezők figyelmébe ajánlom, ha már mindenáron Bécsbe kell a nyers bőrt szállítani, akkor rakjanak le a budapesti állomáson annyit, amennyi ennek a magyarnak kell, hogy legalább olcsóbb csizmája legyen, amivel az idegen ország sarát gázolhassa.

Csérnyi.

ÜDVÖS MOZGALOM.

Mi, akik a hinterlandban vagyunk, foglalkozunk magyarságunk megerősítésével. A méh kirepül a kaptárból, napestig repdes, szedegeti virágról-virágra szállva a mézet. Este gazdagon megrakodva tér haza. Munkájából élet fakad. Gazdagságát maga teremti meg. Belőle fejlődik egy egész generáció élete. Ki segítette erre az eredményre? Nemde egyedül önmaga.

És ezért nagy a becsülete. Így lehetnek mi is. Minden jó kellünk, képességünk megvan arra, hogy saját magunk erejéből hatalmas tehetők a magyarságunkat. De sajnos nincs meg a kellő erély, vagy az Isten tudja, valami nembánomság érmeszesedést okozott a magyarságban. Pezsdülő vére, lüktető ereje mintha megszibbadt volna. Igaz nagyon sokan a harcmezőn vannak, ámde igen szép számban vagyunk mi itthon, kiknek szent kötelességünk a magyarság ügyével foglalkozni. Nem a siránkozó jajgatás, hanem a cselekvés viszi előbbre a magyarság ügyét. Ezért érdemi meg a nemzet hátlátja, ki különösen most, legszentebb ügyünkkel foglalkozik. *Józan üdvös tevékenységet fejt ki a Demko budapesti osztálya.*

Tagjainak „értesítő”-t küld, melyben ébrentartja a magyarság sok-sok ügyes-bajos dolgát. Figyelmeztet, bátorít, tanít, megjelöli az utamódot, hogy miképpen működjünk, miként cselekedjünk, hogy erős, hatalmas nagy nemzeté fejlődjünk.

Minden magyarosan érző ember sokat tanulhat ebből az értesítőből. Sajnos helyszüke miatt csak kivonatossan hozhatjuk az értesítő tartalmát.

A választmányának működési tervzetéből megtudjuk, hogy ne csak a magyar közművelődést, ne csak a magyarság egyéni öntudatát, de a magyar nemzeti közművelődés érdekeit a magyar nemzeti egység öntudatát is fejlessze az idegeneket bálványozó s fájdalom, magyar-talan társadalomban.

Az ösök tiszteletét a magyar közművelődés eddig mellőzte, sőt tudósai nagyrésze bűnnek tekintett kigunyolt s a kapaszkodók még mai is gyalázattal illetnek. Pedig ez a nemzeti élet szent forrása, amelyet meg kell tisztítanunk. A magyar nemzeti eszme szentségét vissza kell állítanunk. E célból előadásokat, felolvasásokat, emlék ünnepélyeket gyűléseket rendez, magyar őstörténelmi és néprajzi művek, őstörténelmi térképek, ábrázolatok, emléklapok, Baedekkek, balkáni naptárak, levelezőlapok szerkesztésénél közreműködik, utazásokat szervez keleten Iskolái és társadalmi nemzeti ünnepélyek

rendezése céljából, vezérkönyveket fog szerkeszteni, amelyekben kioktatjuk a magyar társadalmat és ifjúságot az ösök tiszteletének jelentőségére. Megérteti velük, hogy kik voltak királyi szittya őseink a bölcs magusok utódai? Megérteti a mai ifjúsággal, hogy ki volt honalapító Árpád vagyis a világ legbölcsebb törvényhozója? Felvilágosítja őket arról, hogy miben áll a magyar nemzeti állameszme lényege, amelyet Árpád törvénye fejez ki. Mert hiszen ez a krisztusi állameszme egyedül megvalósítja, holott akadnak nyelvészek, akik azt merik állítani, hogy Árpád nem is létezett soha. Az iskolában a régi magyar katonai nevelés felújítását a jellemképzésnek, szivjóságnak, lelkinemességének erényeit anyagi téren igyekszik fejleszteni a „Franklin-féle jellemképzés rendszerítésével. Anyagi téren igyekezni fog a gyógynövények rendszeres termelését előmozdítani s a konyhakertészeti és csomagolási tanfolyamok rendszeresítése által a népoktatásnak gyakorlati irányban óhajthat hasznos szolgáltatásokat tenni, Végül az idegenből becsempesztett társadalmi, ugynevezett szociális tévtanok elméletek helyett igyekezni fog a régi magyar nemzeti társadalom gyakorlati elveit visszaállítani Árpád törvénye alapján, vagyis a békében is köteles testvérrel összetartás elvén.

A választmány elhatározza, hogy dr. Kenedy Géza országgyűlési képviselő által oly melegen fölkarolt cseregyermek rendszerét igyekezni fog megvalósítani a magyar-osztrák és német-, esetleg bolgár- és törökországi gyermek kölcsönös áthelyezése mellett. Különös gondot fordít a Karacsony Géza Konstantinápolyban élő miniszteri kiküldött javaslatára, amelynek célja az, hogy a törökországi gazdasági intézetekben nyírje kiképzését.

A választmány megalakítja a történelmi, a népoktatásügyi, a zene és képzőművészeti, telepítési, város és községfejlesztési, idegenforgalmi, közgazdasági konyhakertészeti és gyógynövénytermelési szakosztályokat.

A választmány elhatározza, miszerint a magyar zene érdekében lépéseket tesz arra nézve, hogy az Urál és Volga melléki orosz folyók táborában az ottani vidékeken ma is főtt maradt ósrégi népdalok néhány darabját összegyűjttesse. Ezenkívül igyekezni fog oda hatni, hogy a magyar közönség előtt eddig ismeretlen magyar dal-művek a magyar közönség előtt is előadásra kerüljenek, esetleg Szófiában és Konstantinápolyban is bemutatathatók legyenek-e.

Csak azoknak a cigarettázóknak,

kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2—3 fillérrel többet:

MODIANO-clubspecialité szivarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem színyomás, de minden hüvelyben benne van víznyomással a gyáros aláírása: *L. J. Modiano*

A bécsi polgármester erélyes fellépésének az a hatása volt, hogy egyelőre eltekintettek a nagy áremeléstől és megint visszaállították a régi lisztárakat. De mindenki tisztában volt azzal, hogy ez csak egyelőre történt. Mennél inkább fogynak a beföldi készletek és mennél inkább fog rákerülni a sor a drága külföldi gabona fogyasztására, annál közelebb jön a lisztnek általános drágulása. Vannak ugyan, kik úgy vélekednek, hogy ez egy rendkívüli állapot, hogy a gabonabehozatal a háborúnak a következménye és hogy ennek terheit a kincstárnak kellene elvállalnia, úgy mint minden más hadikiadás. De a pénzügyminiszterek más-keppen gondolkoznak. Avval érvelnek, hogy minden kiadás a végeredményben a polgárságot, az adófizetőket fogja terhelni adóformájában. Ugy, amint a kölcsönök kamatterheit el kell viselni a kenyér drágulását is. Ha mindent csakis az államtól várnak, folytatólagosan talán még azt is követelhetik, hogy az állam ne csak a román gabona árkülönbözötét vállalja, hanem, hogy osztogassa a lisztet és kenyeret egészen ingyen. Már pedig az államot a polgárság összesege képezi és a terheket a végeredményben megint csak az összesegeknek kell felhozni. Ez nagy dilemma, melynek megoldása eddig még nem sikerült.

Tény az, hogy a háboru keserveit leginkább a városi lakosság érzi és sanyli. Csak is a városi polgárnak mérki ki a napi szükségletét deka számra. Faluhelyen nem ismernek sem liszt, sem kenyérjegyvet. Ott ezen rendelkezésnek nem is volt értelme. A parasztnak van lisztje elég. Az félelmében, hogy a gabonát elveszik tőle, kiöröltette a készletét. De még a többi falusi embernek, iparosnak, kis-kereskedőnek, plébánosnak, jegyzőnek, tanítónak is szokott lenni egy pár hold földje, ugy, hogy a faluban majdnem mindenki termelő is. Ugy a kenyérjegyek rendszere csakis a városokban van behozva és legfeljebb ki fogják terjeszteni idővel a nagyobb községekre is. A városi lakos — ki az adóteher legnagyobb részét viseli — nem bírja felfogni, hogy a falusi nép jólakhatik kénye-kedve szerint, míg neki előírják, hogy mennyit szabad vennie. A városokban még a gazdag ember, — ha csak készlettel el nem látta magát — sem bir magának egy kilo lisztet többet keríteni, mint amennyi meg van állapitva a napisükségletre. Nagyon érzi ezen állapotot a középosztály, melynek asztalára a drágaság folytán az egész héten alig kerülhet húsmejt és amely ennek következtében ugyszólván kizárólag lisztfogyasztásra van utalva. A január 25-én megjelent 371. számú rendelet még nagyobb nehézségeket szült a városi közönség ellátásában. Sok városban mult évi augusztus havában — amikor megengedték, hogy mindenki biztosithassa szükségletét egy bizonyos mennyiségű lisztre — összeállottak az állami tisztviselők és szerződést kötöttek valamely malommal, hogy nekik a szükségletet szállítsa rendes havi rátában, mert a tisztviselő közt csak nagyon ritkán akad olyan, ki képes volna nagyobb mennyiséget egyszerre beszerezni és kifizetni. Az említett miniszteri rendelet azonban február elsejével minden szerződést feloldottnak mondott ki és a malomnak az addig át nem vett lisztet most már nem szabad szállítania. A tisztviselők a város vezetőségéhez fordultak avval, hogy most már a malomból nem kapnak és hogy a város lássa el őket. De a város a kormánytól csak arra a mennyiségre számíthat, mely az egyes háztartások részéről mult évi szükséglet előzetesen bejelentett. A köztisztviselők a városnál nem jelentkeztek, mert azt hitték, hogy a malomnál az egész évre biztositva vannak. Most nem kapnak csak a városától, sem a malomból és nagy a zűrzavar. Ezt nagyon sürgősen kellene rendezni.

A tisztviselők vagy más szerződő felek részére a malomban rezervában volt gabona vagy lisztkészletek, most a rendelet értelmében felszabadultak, de el nem tűnhetek. Ezeket vagy tovább is ki kell adni a vevőknek, kik erre számítottak, vagy pedig ki kell adni az illető városnak, mely aztán gondoskodni fog a szerződő felek további ellátásáról. A kormány-
nak a kivételes törvények alapján joga van minden eddigi rendelkezését a szükség szerint megváltoztatni, és a fennálló szerződéseket hatályon kívül helyezni. De akkor gondoskodni kell más módokról, hogy az emberek legalább is meg ne fosztatassanak a mindennapi kenyértől.

Hogyan képzelik az eszkimók az európai háborút.

Egy Grönlandban tevénykedő dán misszionárius hozzátartozóinak írt levelében a következők vizsgálja azt, hogyan képzelik az eszkimók az európai háborút:

Grönland legtavolabbi vidékeire is, ahol a kóborló vadászok mellett csak jég, hó, meg északarkai vadállat van: elhatolt a hír arról a borzasztó háborúról, amelyben Európa népei egymást marcangolják. Azonban az eszkimók képzetében, de még a nyelvében is hiányzik a „háboru“ fogalma, mint ahogy sok egyéb, teszem a „ló“ fogalma sincs meg, amely az eszkimó előtt csak „a nagy kutya“, mely előtt nagy a respektusa sőt a félelme is. Tudvalevő ugyanis, hogy az annak idején Kopenhágába hozott eszkimók mennyire el voltak borzadva, mikor az első „nagy kutyát“ meglátták. Érdekes tehát megfigyelni, hogy miképpen rajzolódk ki az északarkai emberek fogvatékos képzetvilágában az európai nagy háboru. Az ő kezdetleges ismereteik és felfogásaik mellett körülbelül a következő jelentőséget tulajdonítják annak:

Azok az emberek, akik mindig köpködnek és egy fekete csövet tartanak a szájukban, amiből bűzös füstöt fújnak (ezek az angolok) megtudták, hogy egy másik fajnak sok szőrmeje, szalonája és kutyája van. Nekik is volt ezekből sok, de nem voltak megelégedve és a másik fajtól el akarták rabolni az ő vagyonát. Megakarták ölni ennek a másik fajnak férfait és elűzni asszonyait meg gyermekeit, aztán elvinni tőle szőrmeit, kutyáit és szalonáját, hogy a hidegtől és éhségtől el keljen pusztulnia. Így határozták el ezek a férfiak, akik a szájukból a nagy bűzt árasztják és az eszkimók tőlük késeket és fejszéket akartak venni. A szőrmeiket hajóikon elszállították és azt mondták hogy ők az eszkimók barátjai, s hogy át akarnak menni a nagy vízen, mert onnén hozzák a késeket meg a fejszéket és az eszkimók hittek nekik. De hajóik sohase jöttek vissza és miután eszkimóknak nem voltak szőrmeik se kések meg baltáik, amiért nagyon megharagudtak, mert azok a férfiak, akik a nagy bűzt csinálták, hazugok, csalók és rablók voltak, egy másik törzset is kiakartak rabolni, mely tőlük nem messze lakik. Evégből más tolvajokkal állottak össze, akiknek segítségükre kellett menniök. Ezek hitték is, hogy minden jól fog menni, de ezután minden másképpen történt, mert a hazugnak és tolvajnak bűnhődnie kell. A másik törzsek ugyanis hatalmas főnöke, sok erős embere, és sok kutyacsordája és sok nagy tűzhányócsöve volt, melyet magával vitt, amikor elindult, hogy felkeresse a tolvajt, aki az eszkimóktól a jó szőrmeiket ellopta. Mikor aztán rátalált, rárohant és sok vér folyt és sok ember életét vesztette. A tolvajt aztán elkergette, elvette tőle a szőrmeiket, kutyákat és szalonát, aminek az eszkimók nagyon örültek, mikor azt megtudták. De késeket és fejszéket, amiket a hazug nekik ígértek, nem kapják meg, mert az ut tengeren át igen távoli és ezért az eszkimóknak nincsen hasznuk az emberölésből.

Társadalmi béke.

Gróf Tisza István miniszterelnök említette egyik legutóbbi beszédében a társadalmi béke. A miniszterelnök beszédében csak egy mellékmondásban szerepelt a társadalmi béke, pedig ha egy kissé mélyére néznük a dolognak, meglátjuk, hogy a társadalmi béke problémája egyike lesz háboru után a legégetőbb és legizgalmasabb problémáknak.

A magyar társadalom a háboru alatt megálta a helyét. Nincs olyan ember, akár beföldön, akár külföldön, aki valami kifogást tehetne a magyar társadalomnak a háboru alatt tanúsított viselkedése ellen, de egyben nincs is rétege a társadalomnak, amely ne vette volna ki részét minden teherből, amit a háboru rároított. Természetesen nem beszélünk kivételekről, amelyek a társadalom minden rétegében előfordultak, és amelyeknek tetteit sokszorososan kellett jóvátenni. Az általános tény az, hogy a magyar társadalom rang és osztálykülönbség nélkül, teljes egyetértésben működött közre mindazoknak a munkáknak, amelyeket a háboru a Hinterlandra ró.

Gazdasági kérdések a háboruban.

Írta: Wolf Zsigmond.

Nemcsak számos kijelentés, mely időnként hivatalos oldalról elhangzik, de egyéb tünet is, mely a gondolkodó figyelmét el nem kerülheti, alkalmas arra, hogy minket a legnagyobb óvatosságra és takarékososságra intsen. Az intéző körök első feladata most oda irányul, hogy a lakosság (természetesen beleértve Ausztriát és a szövetséges Németországot is), élelméze a jövő termései biztositva legyen. De az előre-
látásnak még tovább is kell terjednie. Ma még senki sem tudhatja, hogy milyen lesz a jövő. A háboru gyors végére kilátás nincsen. Az őszi vetést sok helyen nem tudták elvégezni és ez mindenesetre csekélyebb a tavalyinál. A lanyha tél után a gazda attól fél, hogy zord tavasz az őszi vetést károsíthatná és a tavaszt is kockáztathatja. Pedig nagy szükség volna, hogy a készletek ne csak ajövő termései jussanak, hanem tekintettel minden eshetőségre, még a jövő szezonban is egy rezervával menjünk át. A bölcs beosztás tehát kényszerűség még áldozat és nélkülözés árán is. Nem szabad, hogy a harccléren elért nagy eredmények belső zavarok és nehézségek árán kockáztassanak vagy veszendőbe menjenek. Az ellenség erre alapította kalkulációját, mert belátta vagy sejtette, hogy fegyveres győzelemre nem számíthat. De ezen reményének teljesülnie nem szabad.

Ausztriában ez év kezdetén a liszt árát már fel akarták emelni majdnem 50%-kal. Avval érveltek, hogy a Romániából behozott gabonának az ára tetemesen nagyobb a mi árainknál — azt beszélük, hogy majdnem a duplájába kerül — és hogy lehetetlen, miszerint a nagy árkülönbséget a haditermény társaság, azaz a kincstár, vállalja magára. A különbözötet tehát a fogyasztónak kell megfizetnie, legalább is részben. A nyilvánosság azonban különösen Bécs városa, felzudul az óriási áremelkedés ellen. Bécs polgármestere, Weizsackirchner dr. állott az agitáció élére, a fogyasztók védelmére. Koncedálta és belátta ugyan, hogy a drágább behozatal terheit majd a fogyasztónak kell viselnie, azonban kikelt főleg az ellen, hogy az év kezdetén, mikor a román buza még nem is volt ittbenn és még csak uton volt, és még beföldi lisztet fogyasztottak, hogy már akkor akarták felelteni lényegesen a liszt árát, ami annyit jelentene, hogy a drágulást már anticipálni és kiterjeszteni akarják még a meglevő olcsóbb készletekre is, melyeken a kincstár tehát egy jelentékeny, nem jogosult nyereségre tett volna szert. Ezt tartotta ő igazságtalanságnak.

Ez volt most a háboru alatt, amikor mindenki — szegény és gazdag egyaránt érezte, hogy valami vézes felhő lebeg fölöttünk, amelyet el kell hártanunk és amelynek veszedelmét egyaránt sujtanak a gazdagot és a szegényt.

De mi lesz háboru után. Mikor Damokles kardját egyszerűen elveszik a fejünk felett és amikor újra vissza fognak térni a külön érdekek. Amikor a haza és a nemzet létérdeke nem fogja lenyűgözni az egyéni és osztályérdekeket. Mikor egyszerre felszabadulnak azok az industriák, azok az érdekelletetek, amelyeket most a háborus állapot lekövete tartott.

Bármennyire is foglalkozik Kitchener, Poincaré, Stürmer és Salandra, a háborunak vége felé járunk. Határidőt nem tudunk mondani, de érezzük, hogy a háboru pályája lefelé hajlik. Gondolkodnunk kell tehát arról a problémáról is, hogy mi lesz háboru után, hogy fogjuk megakadályozni a szenvedélyek kitörését, az érdekelletetek összeütközését, amelyek minden társadalomban természetesen fennállanak, hogy fogjuk biztosítani a hirtelen váltás kapcsán a rendes és rendezett társadalmi életet.

A kormányának bizonyára nagy gondja ez a probléma. A társadalmi béken kell felelőni a béke épületének, amelynek csak alapjait rakja a békeszerződés. Az összetartó máter a társadalmi béke és ha ez nincs akkor alig érünk valamit a legelőnyösebb, legjobb békeszerződéssel is.

Komolyan és lelkiismeretesen kell foglalkozni az illetékes tényezőknek ezzel a nagy problémával, hogy a béke ne találja őket készületlenül. De komolyan kell foglalkoznia ezzel a kérdéssel a társadalomnak magának is. Minekünk magunknak kell annyi önfegyelmet produkálnunk, hogy a háboru után a kezdő átmeneti stádiumban — mert hiszen minden bizonnyal csak átmeneti stádium lesz a háboru bevégezés után néhány hét, míg minden a rendes kerékvágásba jut vissza — ne legyenek zavarok, ne törjenek ki régi ellentétek, ne jobbanjanak lángra háboru előtti szenvedélyek.

A társadalmi béke problémája talán majdnem olyan fontos, mint a külpolitikai béke ügyének elintézésébe a társadalom csak közvetve szólhat bele, de a társadalmi béke kérdésért nekünk magunknak kell megoldanunk.

Tollhegyen.

Dehogy is nincsenek az országban buza-készletek, vannak, hisz nem a nagytermelő s nem a nagykereskedő raktáraiban vannak azok elrejtve, hanem a kisembereknél.

Ha szerény mértékkel mérve családunként 1—2 zsák buza pihen a végösszeg legalább egy millió métermázsát teszen ki. Ily formán állván a dolog, jogosan kérjük, hát csakugyan szükiben vagyunk a gabonának?

*

Az őrt álló öreg népfelkelőtől a legfelsőbb Hadurig immár 19 hónap óta helyén van mindenki, akit sorsa, helyzete odaparancsolt.

Akkora egyetértést, önrudalt, lemondást és erőfeszítést tanúsított nemzetünk ebben a legendás időben, mely méltó az egész világ bámulatára. Bármerre tekintünk a rend és fokozatos munka áldásai teszik lehetővé, hogy állami és társadalmi gépezetünk a legpontosabban működjék. Ily példás egyetértés és együttműködés hozza meg számunkra az elmaradhatatlan biztos győzelmet, a béke gyümölcseit, a gazdasági fellendülést, a nemzeti nagyságot.

Xenónkás.

Miután az Ujvideki Napló régi nyomdájába a „Merkur“-nyomdába Kosuth Lajos-utca 37, Winklepalotába költözöködött át, a legközelebbi számunka a hó 24.-én jelenhetik meg. Az átköltözöködés által okozott késedelemért elnézést kérünk.

HIREK.

Adomány. Sztójákóvits Jefka dr. kórházi főorvos, a Vöröskereszt részére lapunkhoz 20 K-t küldött. Rendelteseti helyére juttattuk.

Nemesszivőség. Hétfőn este egy vidéki asszony kezéből egy inasgyerek egy 20 koronás

bankjegyet kiragadott és ezzel megszökött. Mi Ujvidéken ilyeneket is tapasztalunk. Mikor a szegény asszony siránkozva panaszolja, hogy mi történt vele, ekkor a tömegből kiválik To-tovics Vladimir, egy fiatal legényember és kár-pótolja a szerencsétlen asszony kárát, 20 koronás bankjegyet adott neki.

700.000 koronát meghaladó értékű elrejtett gabnát és lisztet felkutattak az ujvideki határrendőrség az ujvideki körzetben. Derekas munkájának a főnti eredmény csak hatnapi gyümölcse. Felkutattott gabnát, kukoricát és lisztet. Szégyenletes állapot. Rendkívül szigoruan büntetik azokat, kik a megengedettnél nagyobb készletet tartogatnak, különösen azokat, kik elrejtetik. Ha a rendőri közegek munkájukat Bácskában befejezték, akkor milliókra megy majd a felkutattott gabna értéke.

Az álhadnagy. Jó fogást csinált az ujvideki határszéli rendőrség, amidőn elfogta Zagorsak Rudolfot, Schmidt Robertet, rekte gróf Siegesheimot, jobban mondvá gróf Schönbornot, de leghevesebben: **megrögzött gonosztevőt**, kinek lelkét 23 bűneset terheli. Csupa szélhámoskodó család. A mit Zagorsak elkövetett, az nem azonos Schmidtel, ami ennek lelkét terheli vagy gróf Siegesheim, vagy Schönbornra tapadt. Ennyi variációban szerepelt **Zagorsak Robert**, mert valószínűleg ez a becselten neve. Egy ujvideki kávéházban tartóztatta le Murány határrendőrségi tisztviselő. Hadnagyi egyenruhában hengegett. Azonban sok jel azt bizonyította, hogy ő maga avasálfalta magát, mert még tavaly, mint zászlós kötött Ujvidéket ismeretiséget és akkor valami kerékpár elutalajonitás tapadt a lelkéhez, de senki nem merte a fess zászlóst ezzel gyanúsítani. A határszéli rendőrségnél megmérgezte magát. A kórházba került, jobban lett és ismét kihallgatták. Meglátszott rajta, hogy a mérge nagyon elővette és akkor lepihentett. Egy őriellen pillanatban valahonnan a ruhája rancából ismét mérget vett elő, mellyel újból megmérgezte magát. Gyors segítség a mérgeg hatását ellensúlyozta és így átszállították a várparancsnoksági rabkórházba. Most szedegetik össze az adatokat, melyek szélhámososságot bizonyítják, Pámlényi rendőrtanácsos egy egy pillantást vetett az erősen kidolgozott kezekre és megmondotta az álhadnagynak, hogy nem hadnagy, mert tisztnek nem lehet ilyen kidolgozott, piszkos keze, mire azzal vágott vissza, hogy bizony a lövészárokban való 6 hónapi csúszmászástól nem finomodnak meg a kezek. Egész bünlajstromot állítanak össze a határszéli rendőrségen erről a szélhámosról. Legvalószínűbb, hogy kém, mert holmi levelek megsemmisítése stb. erre vallanak. Azonban ne zavarjuk a határrendőrséget munkájában, hadd végezzen vele hamarosan.

Vöröskereszt adományok. Wachtl Imre 50 K. Dera György dr. 2 K. Gál dr. 3 K. Kalevics dr. 2 K. Neuserné 2 K. Brüll Mórni 1 K. Milovánovics Janka 4 K. Ziegler 1 K. Jityics Zsviko 2 K. Fuchsné 2 K. Lustigné dr. 5 K. Friedmanné 2 K. Beichrad Rene 2 K. Szpaicné 2 K. Grubi dr. 3 K. Wassermann József 1 K. Budosán 80 f. Geiger Antalné 40 f. Zablatan Ferenc 80 f. Stein Dávid 2 K. Erdélyi Pálné 20 f. Rosenfeld Sándorné 1 K. Tilber Mátyásné 1 K. Radovánovics M. Zorka 2 K. Lövy Simoné 1 K. Schral Antal 2 K. Fried Adolf 2 K. Ivó Endre 2 K. Laszkafeld Antonia 1 K. Dóza Lászlóné 1 K. Horváth Józsefné 20 f. Dierer Otmárné 70 f. Bieli Berta 1 K. Vig György 2 K. Eugler Amália 60 f. Wagner Györgyné 60 f. Nikolics főbíró 1 K. Feringer Péter 50 f. Motovai Erzsébet 30 f. Krömer Nándor 30 f. Oszter Jakab 30 f. Rtesz Miklós 20. Polit Mihály dr. 2 K. Rajkovics Mihály dr. 10 K. Birli Józsefné 4 K. Ruf Frigyesné 1 K. özv. Adamovics Sándorné 10 K. Jétics Miklós 50 K. Nagy Ferencné dr. 4 K. Madainé 1 K. Menrath József 10 K. Winkle Eliz 1 K. Niedermayer Gyula 2 K. Neubauer Ödönne 10 K.

Gyermekmulatság. A vasárnapi gyermekmulatság műsora és a kis szereplők kiválósága igen szép reményekkel kecsegett. Már az anyagi siker biztosítva van, miután minden jegy elkel. Az erkölcsi sem maradhat el, mert a kis művészgárda igen helyesen toboroztatott össze.

A csillagok éj februárban. A kalocsai Haynald obszervatóriumból jelentik: Február havában esténként 7 órakor éppen a zenitben a

fényes Kapelát látjuk. Alatta a gyönyörű Orion diszlik, a tőle keletre álló csillagó Siriusal. A délkörtől keletre igen magas az Ikrek lát-hatók, míg alattuk a fényes Prooyon figyelhető meg. Keleten már emelkedett állásban az Oroszlán csillag képe ragyog, Regulus nevű fő-csillagával. Észak-keleten félmagasságban a Göncölszék áll. A délkörtől nyugatra, közép-s magasságban az Aldebaran és a Fiastyuk lát-ható. Igen magas az Aurgia csillagképe mel-leit a Perzeus és még tovább a Cassiopeja és az Andromeda állanak. A Merkur február 5-én alsó együttállásba kerül a Nappal és ezért a hónap első felében nem észlelhető, míg a hó második felében mint reggeli csillag jelenik meg az esti égen tündöklik és csak 8—9 óra között nyugszik le. Február 13.-án közel áll a Jupiterhez. A Mars februárban a Rák csillag-képeben áll a Regulus és az Ikrek között. Dél-után kel és az egész éj folyamán látható. A Jupiter a Halak csillagképeben áll, keletre a Pegazus alatt. Az esti égen alacsony állásban tündöklik és már este 8 órakor nyugszik. A Saturnus már este látható az Ikrek közepében és csak reggel 4 óra után nyugszik le. Február 14.-én együttállásba kerül a Holddal.

Hólyagos himió Városunkban a héten két hólyagos himió eset jelentett a polgári lakosság körében. Felhivom a város közönségét, hogy újra oltassa magát.

Rendőrfkapitány.

Dorbézolt, az utcán rézegen garazdálkodott egy ismert ujvideki kéjő, kit letartóztattak. Nem azért mondjuk ezt, mintha valami különös volna, ha egy ilyen félvilági hőlyget latartóztatnak, hanem csak azért, hogy egyáltalában szüntesse be a rendőrség, hogy az utcán ilyen nők ne szemtelenkedjenek. Hisz már annyian vannak, hogy tisztességes nőnek nem szabad Ujvidéken korzózni. Menjenek az üzletelheségükbe.

Szenlopás történt a közkórházban, a tettes nyomában vannak és ezért nem közlünk részleteket.

Elvesztette pénztárcáját Janovics Betti nevelőnő, ki az Erzsébet szállodában halt meg. A rendőrség nyomoz ezen ügyben.

A „Vasárnapi Ujság” február 13.-iki száma folytatja azoknak a szenzációs képeknek a közlését, melyeket tudósítók a bolgárok harcteréről hozott magával, — ezenkívül, rendkívül érdekes képeket ad a montenegrói és más harcteréről, a Franciaországban internált magyarokról stb. Szépirodalmi olvasmányok: Lakatos László és Heyking grófnő regénye, Barta Lajos novellája, Szőlősi Zsigmond tárcája stb, Egyéb közlemények: a Kisfaludy-társaság új tagjainak arcképei s a rendes heti rovatok: a háboru napjai, Irodalom és művészet, Sakjáték, Halalozás stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világkronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest IV., Egyetem-utca 4.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Napilap”, a legolcsób ujság a magyar nép számára féltre 2 korona 40 fillér.

FIGYELMEZTETÉS.

Az izraelita hitközség előjárósága felkéri a hitközség tagjait, hogy macesz szükségletük f. é. március hó 1-ig a hitközség irodájában bejelenteni sziveskedjenek. — Kormányhatósági intézkedés folytán ugyanis a hitközségek csak annyi husvétii lisztet kapnak, amennyi maceszra az egyesek által történt bejelentés szerint okvetlenül szükségük van. Azok részére tehát, kik a bejelentést elmulasztják, a hitközség husvétii lisztet nem szerezhet be és így az illetők maceszt nem kaphatnak.

Egyben arról is értesítjük a hitközség tagjait, hogy a kormányhatóság részéről a maceszfogyasztást illetőleg az a tendencia forog fenn, hogy az ne jelentsen fogyasztási többletet és ennélfogva azok, kik a husvétii ünnepek alatt maceszt fogyasztanak — ezen napokra kenyér-jegyet nem kapnak.

„APOLLO“ MOZI!!!! „SIMON JUDIT“

Kiss József remeke.

HÖLGYEK!

A mennél finomabb a lelkületünk annál jobban érezzük a háboru viszonyosságait; az arcukat redős lesz.

Öszlattassuk el e külső jeleket! Mutassuk meg a világnak, hogy a magyar hölgy nem aggodik.

Simittassuk el az arcunkra telepedett barázdát. Hisz arcunkkal adunk kifejezést, hogy a magyar nő csak lelkesedni tud és nem bánkodik.

A legjobb alkalom erre a „Melia“ Kozmetikai Intézetben kínálkozik Kossuth Lajos utca 7. szám alatt I. emelet. 2—5

Házeladás

HADBAVONULÁS MIATT

Vasutisor 4. (Tisza - Kálmán utca) számú családi ház szabadkézből jutányosan és kedvező fizetési feltételek mellett ELADÓ.

A ház szépen épült, erős, tartós anyagból, még hat és fél évig adómentes, a legmodernebb berendezéssel. Remek kilátással a Fruskagórára, célszerű lakásbeosztással. Közlebbi felvilágosítással az „Ujvidéki Napló“ kiadóhivatala szolgál. Ügynökök kizárva.

A ház megtekinthető naponként d. u. 3—4 óra között 4—5

Wachtl Imre

Első Ujvidéki Villamoserőre Berendezett Gőzkemence sütőházában

Petőfi utca 8. szám alatt, a nap bármely szakában magánházak, háztartások részére: kenyeret, pecsenyét vagy egyéb sütnivalót sütni lehet.

Stein Jakab

rum-, cognac-, szilvórium-, törkölypálinka, likőrök, pezsgő és bor különlegeségei nagy raktára

UJVIDÉK,
II. Rákóczi F.-út 10. szám,

Hirdessen az

„Ujvidéki Naplóban“

Házeladás.

A Buza-tér 14. számú ház két utcára nyíló nagy telekkel, és évente 4144 K házbért hoz, kedvező feltételek mellett

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad:

JOVANOVIĆ T. MILÁN

4—10 Bercsényi Miklós utca 12. sz.

Csodálatos hogy még annyian vannak Ujvidéken, kik nem tudják, hol lehet

olcsón, jól étkezni.

Megmondjuk: Rákóczi F. u. 9. sz. alatti étkezdében, hol 4—4

A KITÜNŐ HÁZIKONYHÁBAN magyarosan, izletesen elkészített ételek, kávé és hozzávaló sütemény kapható.

Automata

orkester-zongora

fuvó és doboló teljes berendezéssel jutányos árban eladó.

Az automata-zongora úgy van berendezve, mint 32 tagból álló katonai zenekar.

Kitünően szórakoztató hangszer.

Csakis helyszüke miatt eladó.

Nagyobb vendéglők, mulatók, mozi részére igen ajánlatos. Közlebbi az „Ujvidéki Napló“ szerkesztőségben megtudható.

Üzlet felosztás miatt

gyári áron eladok a két év óta fennálló üzletemben

férfi-, női- és gyermekruhákat.

Továbbá: női konfekcióból: hluzokat, aljakat egész kosztümöket Raktáromban csakis a legjobb minőségű és nem elavult áru van.

Momirovics P. 1—3

Kossuth Lajos-utca 27. szám.

Nem kell mindig a divatnak hódolni hanem, tekintve a háboru viszonyokat, izlésesen és olcsóbban kell hölgyeknek öltözködniök. Módot és alkalmat ad erre

SCHWEIGER ARANKA divatterme

(Ujvidék Ferenc-József-tér I. sz. I. em.) hol minden szakmábavágó munkát elvállal, ugy szintén GYERMEKRUHÁK

készítését is. A legizlésesebben kivitel és az árak jutányossága által a t. hölgyközönség nagybecsü bizalmát kiérdemelni óhajtja. Szives támogatást kér

teljes tisztelettel

3—10 Schweiger Aranka.

Sokkal célszerűbb

ha a női pongyolát, teljes női gyermekruhát, kötényeket stb.

készen vásárolja,

mintha a kelmét külön vásárolná.

Elég nagy szép választék áll rendelkezésére

Alaburics Mária

üzletében.

Szücs-utca 30. szám.

Tábori postaládák

minden nagyságban kitünő minőségben készülnek

POLLÁK SÁNDOR

4—5 ladágyarában Arad.

Képviselők kerestetnek.

Levélbélyegek

a legnagyobb ritkaságok, különlegességek, régi magyar és szerb ritka példányok eladók.

Hol? Megmondja a szerkesztőség.

A megélhetést megkönnyíteni óhajtom.

Segítségére sietek Ujvidék fogyasztó közönségének, ezért olcsón eladok:

Saját savanyított káposztát,	kilóját 50 fillérért
kitünő babot	50 „
rózsaburgonyát	18 „
vöröshagymát	70 „

Saját savanyított uborkát és paprikát olcsón, üvegenként.

Legolcsóbban elárusítom a kecskeméti konzervgyár termékeit: különféle izeket és befőtteket.

KOVÁCS BÁLINT

terménykereskedő

Ujvidék Rákóczi Ferenc-ut 57-ik szám.

Közgazdaság.

Olvasóink a lapunk mai számában között ujvidéki **Ipar- és Kereskedelmi takarékpénztár mérlegéből** megismerhetik ezen szolid alapokra fektetett intézet ügymenetét, mely főleg a kisemberek támogatására fejt ki üdvös ténykedést. Hogy könnyebben áttekinthető legyen a beszámoló, bő kivonatban közöljük az évi jelentést.

Az intézet 700.000 korona alap-tőke mellett 73.722.56 korona tiszta nyereséget tüntet fel az előző évi 70.228.05 koronával szemben. A társaság több mint három és fél millió betétet kezel. Ez állománynál az emelkedés meghaladja az 1.800.000 koronát, tehát a múlt évi: 1,715.184.53 korona betét teljes 100%-át is; az 1912. december 31-i állapothoz viszonyítva pedig a betétemelkedés több mint háromszoros az utolsó három üzletévben.

A betéttel szemben a társaság készpénzkészletei, — beleszámítva azon 824 ezer 546 koronát, melyet a **takarék-pénztár** maga is kénytelen volt fővárosi pénzügyintézetekéül elhelyezni, — 1,005.815 korona 78 fillérre rugnak, ami még fokozottabban mutatja azt a pénzbőséget, mely a vidéki pénzügyintézeteknél szerzte az országban megállapítható. Értékpapírtár-

cája a saját számlára eszközölt nagy-aranyu hadikölcsönjegyzés következtében 322.000 koronával emelkedett s e mérlegben 512.631.29 koronával szerepel (hadikölcsönkötvény 400.000 korona névértékben foglaltik ebben). Amint a mérlegből is kitűnik, a papírok mélyen a valóságos tőzsdei árfolyam alatt vannak beállítva, illetve az ujonnan jegyzett hadikölcsön a beszerzési áron alul — ami számottevő belső tartalékokat jelent. A mobil vagyont az értékpapírokra főleg hadikölcsönre nyújtott előlegek 421.063.60 koronás tétele 1,939.516.68 koronára egészíti ki, ami a betéti állomány 55%-ának felel meg.

A takarékpénztár váltótárcája 1915. december 31.-én 1,941.841.28 korona, tehát 948.265 koronával kisebb mint az előző évben, ami a tetemes visszafizetések következménye. Ezzel szemben sem vizsgálhatósági sem lombardhitelt nem vett a társaság igénybe, úgy váltó, mint értékpapírtárcája tehát teljesen tehermentes. Az intézetnek két évvel ezelőtt vásárolt, tehermentes háza 120.000 koronával. Ujvidék sz. kir. város engedm. tartozása 153.533 koronával szerepel a vagyon oldalon. A folyószámlai adósk tétele nem több mint 109.603.42 korona, a kihelyezések végösszege pedig 4 millió 807.027.95 korona a tavalyi 4,409.618.25 koronával szemben.

A jövedelmek közül főleg az adómentes (értékpapír) kamatok emelkedtek

10.613.59 koronáról 39722.60 koronára, emelkedett továbbá a váltási üzlet folyamánként a jutalékszámra bevétele is. A betétkamatoknál annak dacára, hogy az intézet lényegesen leszállította a betéti kamatlábat, 44.807.04 koronányi szokatlan nagy az emelkedés; a tétel 118.106.25 koronával szerepel 1915. december 31.-én az eredményzámlában.

Az adók 26.816.62 koronát tesznek ki, vagyis 6322.28 koronával többet mint 1914. évben. Megfigyelésre méltó viszont, hogy az intézet a kezelési költségeket a tavalyi 40.523.31 koronával szemben 38,927.83 koronára csökkenteni is tudta holott tisztviselőinek a rendes fizetésjavításokon felül drágasági pótlékok is jutottak s teljes mértékben folyósítja a bevonultak illetményeit is.

A takarékpénztár részvényenkint változatlanul 11 korona (5 $\frac{1}{2}$ %) osztalékokat fizet s az ekint kiosztásra kerülő 38.500 koronával szemben a nyilvános tartalékra ezuttal is a tavalyi rendkívüli dotációnak megfelelő 25.000 koronát juttat. E bőséges részletetés folytán a részvénytársaság tartalékalapja a 9. üzletév végén, 200 ezer koronára, saját tőkéinek összege 900.000 koronára emelkedik.

A társaság közgyűlését folyó hó 28.-án tartja s az osztalék f. hó 28.-tól kezdve a társaság pénztáránál és a Magyar agrár és jaradék banknál Budapesten kerül kifizetésre.

Meghívó.

AZ

IPAR ÉS KERESKEDELMI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

alapszabályainak 14 §-a értelmében folyó évi **február**

hó 26-án d. u. 4 órakor az intézet helyiségeiben

IX. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

tartja, melyre tisztelt részvényeseinket ezennel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének felolvasása.
2. A mérleg előterjesztése, a tiszta jövedelem felosztása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése feletti határozathozatal.
3. A felügyelő-bizottság kiegészítése.
4. Netáni indítványok.

Ujvidék, 1916 február 15.

Az igazgatóság.

Vagyon — Aktiva

Mérleg számla — Bilanz-Konto

Teher — Passiva

	K	f	K	f	K	f
Készpénzkészlet — Kassa:						
Pénziárban — Baar	99.887	35				
Pénztételeknél elhelyezve — Einlagen bei fremde Institute	824.546	—			3.531.818	45
Külföldi pénznemek és szelvények — Valuten und Coupone	81.382	44	1.005.815	79	250.056	88
Értékpapírok és függő kamataik — Effekten samt laufende Zinsen:						
K 4000 — né. 4% -os magy. korona járadék		2800			700.000	—
51840 — " 4% -os magy. törlesztéses járadék		41472			175.000	—
300000 — " 6% -os zárolt hadikölcsön		288000			3.531.818	45
100000 — " 5% -os magyar		88000			250.056	88
15000 — " 4% -os Magy. ált. tkptr. záloglevél		12000			10.308	06
25500 — " 4% -os " tkptr. közp. jelzékja zlevél*		20400			11.200	—
2400 — " 4% -os Egyesült bpesti fcv. tkptr.		1680			11.200	—
10000 — " 5% -os Horvát országos bank zlevél		9000			6.625	72
50 drb. Magy. jelz. hitelbank konv. sorsjegy		7500			1.204	—
52 " Hazai sorsjegy		5200			47.092	28
17 " Kisebb sorsjegy		662			73.722	56
35 " Földhitelbank részvény		6300				
50 " Magy. agrár és járadék bank részv.		21000				
10 " Bosnyák agrár és keresk. bank részv.		2000				
függő kamatok		6617	29	512.631		
Előlegek értékpapírokra — Lombarde:						
hadikölcsön kötvényekre — auf Kriegssrente	254.175	25				
tőzsdén jegyzett egyéb címletekre — auf der Börse notierte Werte	166.888	35	421.063	60		
Váltótárca — Wechselportefeuille:						
kezességi váltók — Personalkredit Wechsel	918.645	86				
jelzálogilag biztosított váltók — Hyp. sich. W.	1.023.195	42	1.941.841	28		
Törlesztéses jelzálogkölcsönök — Amortisations-Darlehen					343.945	78
Kötvénykölcsön — Obligationen					25.390	—
Ujvidék szab. kir. város cessionstartozása — Auf uns cedierte Schuld der königl. Freistadt Ujvidék					153.543	—
Előlegbetételre — Vorschüsse auf Wocheneinlagen					7770	80
Óvadék-kölcsönök — Kautions-Darlehen:						
betétkönyvecskékben — in Einlagebücher	56.749	48	67.949	48		
saját értékpapírokban — in eigenen Wertpapieren	11.200	—	109.603	42		
Adósok bankszerű fedezettel — Debitoren bankmässig gedeckt:						
Intézeti ház, — Institutsgebäude					120.000	—
Ingatlanok — Realitäten					62.511	96
Berendezés — Inventar					3.000	—
Átmeneti tételek — Transitorische Posten					29.280	88
Hátralékos annuitások — Rückständige Annuitäten					2.680	67
			4.807.027	95		
					4.807.027	95

*) Kölcsönök engedélyezéséből kifolyólag a kibocsátó intézet párin köteles tőlünk visszafizetésül elfogadni.

*) Az idei dotációval 200.000 koronára emelkedik.

Veszteség — Verlust

Eredmény-számla — Verlust und Gewinn-Konto

Nyereség — Gewinn

	K	fill.	K	fill.	K	fill.
Betétkamatok — Einlagen-Zinsen			118.106	25	2975	31
Engedményezett jelzálogkamat — Cedierte Hypothekar-Darlehen-Zinsen			12.903	58	135.373	75
Költségek — Spesen:					60.921	38
üzleti költség, tisztii fizetés és házbér — Geschäftsspesen, Gehälter und Miete			38.927	83	22.489	40
Adók — Steuer:					17.233	20
Tőkekamatadó — Kapitalzinsensteuer	11.810	62			5899	13
üzleti adók — Geschäftsteuer	15.000	—	26.810	62	29.075	17
Leírások — Abschreibungen:						
berendezésből — vom Inventar	1000	—				
kétes követelésekből — an dubiosen Forderungen	2496	50	3496	50		
Tiszta nyereség — Reingewinn					73.722	56
					273.967	34
			273.967	34		
					273.967	34

Ujvidék, 1915. december hó 31.-én.

Ujvidék, den 31. Dezember.

Révész Gyula s. k.
cégvezető-főkönyvelfő

AZ IGAZGATÓSÁG:

DIE DIREKTION:

Balla Árpád s. k. Schaffer Samu s. k.
alelnök. alelnök.

Forster Géza s. k. Heim Lipót s. k. Horovitz D. L. s. k. Dr. Kovács BJDog s. k.

Pekló Béla s. k.
Dr. Tibor Dezső

Hadbavonultak: Kassovitz Miksa vezérigazgató,

Forgács Benő.

Dr. Lustig Nándor

Megvizsgálta és rendben találta.

Geprüft und für richtig befunden.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

DER AUFSICHTSRAT.

Derner Lipót s. k.

Frank Miksa s. k.